

■ Бугуннинг гапи

“ХАЛҚЧИЛ IPO”

юз минглаб мулқдорлар пайдо бўлишига хизмат қилади

▣ Охири. Бошланиши 1-бетда

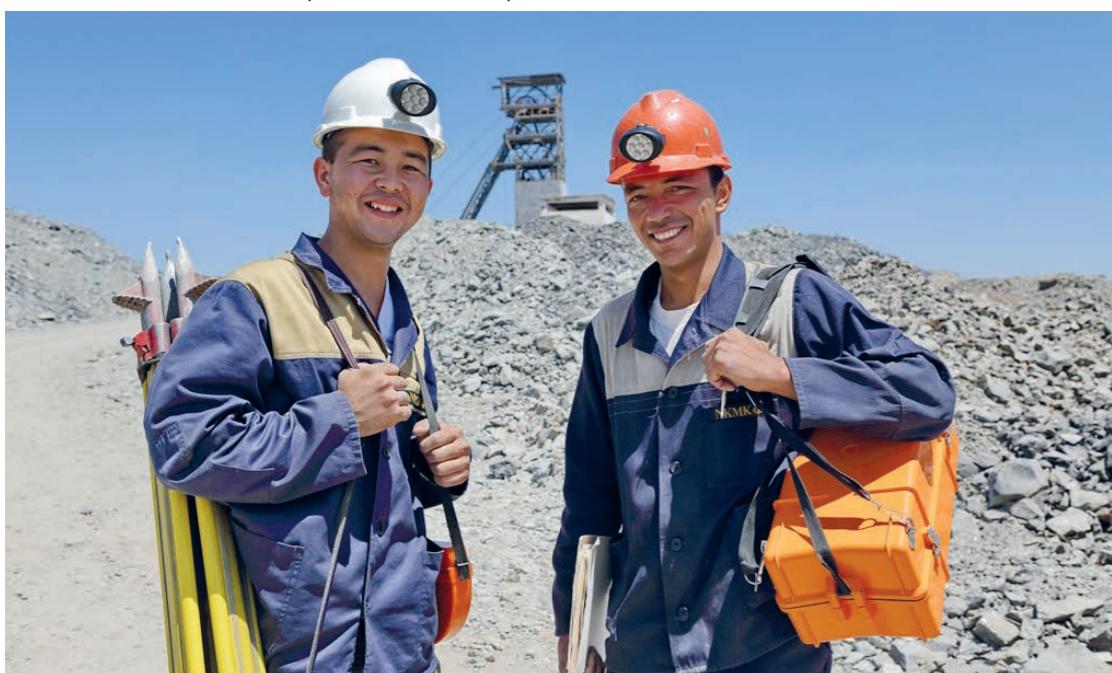
– комбинатнинг қымматбаҳро металлар ишлаб чиқариш сегментига оид бўлган 117,5 трилион сўмлик актив ва маҳбuriятлари “Навоий КМК” акциядорлик жамияти балансига ўтказилди ва унинг устав капитали шакллантирилди;

– халқаро молия бозорларига чиқиши мақсадида инвесторлар талабларига мувофиқ, халқаро аудиторлик компанияси иштирокида Глобал ташаббускорлик хисоботи (GRI) стандартларига асосан баркарор ривожланиш хисоботи (ESG) тайёрланди;

– 2022 йил 30 майда молиявий хисоботларнинг халқаро стандартларига мос келувчи 2021 йил учун молиявий хисобот “Deloitte & Touche” (Deloitte & Touche) халқаро аудиторлик компанияси томонидан аудитдан ўтказилиб, ижобий хулоса олинди;

– комбинат умумий захираларининг 90 фоизини ўзида мухассамлаштирган 30 та кон Австралия кодекси – JORC Code стандартлари талаблари асосида тўлиқ қайта баҳоланди;

– “Навоий КМК” АЖнинг тубдан янчига корпоратив тузилимаси ишлаб чиқиди ва жорий қилинди. Акциядорлик жамиятининг кадрлар салоҳиятини ошириш мақсадида “хэд-хантар” ташкилотларини жалд қилган ҳолда етакчи хорижий компанияларда

фаолият юритган хорижий мутахассислар ва ватандошларни комбинатнинг раҳбарлик лавозимларига тавсия этиши ишлари олиб борилимоқда;

– халқаро консалтинг компаниялари билан биргаликда харидар тизимини такомиллаштириши, унинг шаффоғлигини тъъминлаш ҳамда комбинатни 2030 йилгача стратегик ривожланиш дастури ишлаб чиқилмоқда;

– 2020-2022 йиллар мобайнида Ҳукумат кафолатисиз 2,5 миллиард долларлик тўғридан-тўғри хорижий кредитларни, шу жумладан, ўтган йили жамият биринчи марта етакчи халқаро банклардан 5 йил муддатга узок муддатли синдикатлаштирилган кредитни жалд килди. Битимнинг умумий киймати 1,2 миллиард АҚШ долларларни ташкил қилиб, маблагларни тақдим этиши “JP Morgan & Chase”, “Citibank”, “Societe Generale”, “Credit Suisse”, “ICBC Standard”, “Halyk Bank” ва “Deutsche Bank” каби банклар иштирок этмоқда. Маблаглардан комбинатнинг умумий корпоратив мақсадлари ва инвестиция дастурини молиялаштириш учун фойдаланлимоқда;

Президентимиз 2022 йил 20 декабря Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига йўллаган Мурожаатномасида бу масалага тұхтабиб, “Менинн катта ниятим – юртошларимиз орасида юз минглаб мулқдорлар, акциядорлик пайдо бўлсин. Одамларимиз ўз омонатларини инвестиция қилиб, юқори даромадларга эга бўлсин. Шунинг учун, топшириқ бердим. Кейнги йилда энг ийрик 10 та компания ва тижорат банкларимизнинг акциялари ўз ахолимиз учун очик ва шаффоғ савдога чиқарилди. Бу чиқан халқ IPO’си бўлишига ишонаман”, деб тақдилаган эди.

Юқорида қайд этганимиздек, Президентимиз ўтган ҳафтада давлат мулкини хусусийлаштириш ишларининг ижори ва бу борада жорий ийли режалар мухокамаси юзасидан ўтказилган йиғлинида ийрик корхона ва банклардаги давлат улуси “Халқчил IPO” орқали сотилиши юзасидан кўрсатмалар берди. Бинобарин, Президентимизнинг жорий йил 24 марта “Иктисолидётда давлат улусини қисқартиришнинг кўшимча чора-тадбирлари тўғрисида” ги қарори билан хусусийлаштириш дастурни тасдиқланди. Хисоб-китобларга кўра, мазкур дастур самарасида жорий йилда 13 трилион сўм тушум тъъминланади, 3 мингта янги корхона ташкил этиши ва 50 мингта иш ўрни яратиш имконияти пайдо бўлади.

Мазкур қарорга кўра, илк бор “Навоий кон-металлургия комбинати” АЖ ҳам 2 фоиз акцияларини ахолига тақлиф этади. Акция пакетлари “битта – битта лот” тармомий асосида халқ IPO’сини ўтказиши тартибида оммавий савдолар орқали сотилиди. Бунда акцияларни тўғридан-тўғри сотиб олиш имконияти яратилади. Кимматли қозғозлар сотилган корхоналар беш йил давомомда соғ фойдасининг камиди 30 фоизини дивиденд тўлашга йўналтириди.

ҲАМ АҲОЛИ, ҲАМ КОМПАНИЯГА МАНФААТ КЕЛТИРАДИ

“Халқчил IPO” акцияларни биринчи навбатда жисмоний шахсларга, яъни мамлакат фуқароларига сотилиши тъъминлашади. Акцияларга эгалик қилиш ахолига компаниянинг ривожланиши ва ўсишидан фойда олиш имкониятини беради. Бу йиллик тўловлар дивидендлар ва акциялар

– комбинатнинг қымматбаҳро металлар ишлаб чиқариш сегментига оид бўлган 117,5 трилион сўмлик актив ва маҳбuriятлари “Навоий КМК” акциядорлик жамияти балансига ўтказилди ва унинг устав капитали шакллантирилди;

– халқаро молия бозорларига чиқиши мақсадида инвесторлар талабларига мувофиқ, халқаро аудиторлик компанияси иштирокида Глобал ташаббускорлик хисоботи (GRI) стандартларига асосан баркарор ривожланиш хисоботи (ESG) тайёрланди;

– 2022 йил 30 майда молиявий хисоботларнинг халқаро стандартларига мос келувчи 2021 йил учун молиявий хисобот “Deloitte & Touche” (Deloitte & Touche) халқаро аудиторлик компанияси томонидан аудитдан ўтказилиб, ижобий хулоса олинди;

– комбинат умумий захираларининг 90 фоизини ўзида мухассамлаштирган 30 та кон Австралия кодекси – JORC Code стандартлари талаблари асосида тўлиқ қайта баҳоланди;

– “Навоий КМК” АЖнинг тубдан янчига корпоратив тузилимаси ишлаб чиқиди ва жорий қилинди. Акциядорлик жамиятининг кадрлар салоҳиятини ошириш мақсадида “хэд-хантар” ташкилотларини жалд қилган ҳолда етакчи хорижий компанияларда

нархининг ошиши орқали содир бўлади. Шунингдек, акцияларни сотиб олган ахоли акциядорлар мажлисида овоз бериш йўли билан бизнесни бошқариша қатнашади.

“Халқчил IPO” – бу халқ пулларини мамлакат иктисолидётни ўстириша жалб қилиш усулидир. IPO давомомда тўплланган маблағлар компанияларни янада ривожланириш, активларни ўзлаштириш, ишлаб чиқариши модернизация қилиши ва кенгайтириша йўналтирилди, фонд бозорини ривожланишига ёрдам беради.

Етакчи корхоналар акцияларни сотиб олиш имконияти билан сармоялор дойраси кенгайтирилди. Кимматли қозғозларга талабнинг ошишига олиб келади ва бу ўз навбатида, фонд бозорининг ривожланишига ижобий таъсир кўрсатади.

Ахолининг кимматли қозғозларни сотиб олишдаги фаоллиги бозорга катта маблағ олиб келадиган йирик инвесторларни жалб қилиди, миллий бойлини мамлакат фуқаролари ўтрасида таъсимида.

Мисол учун, дунён тажрибасида кенг миқёсда хусусийлаштириш ва IPO жарабеи Буюк Британийда Баш вазир Маргарет Тэтчер таъсиллигида кузатилиган. 1982-1987 йилларда Амершам Интернешн

■ Янгиликлар. Хабарлар.

МАТБУОТ АНЖУМАНИ:

ЙИЛ ЯКУНИ ҲИСОБОТИ

2023 йил 31 марта куни Навоий шаҳридаги “НКМК тарихи” музейида “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти фаолиятининг 2022 йил якунлари бўйича оммавий ахборот воситалари вакиллари ва журналистлар учун матбуот анжумани ўтказилди.

“НКМК” АЖ бош директорининг иктисолидёт ва молия бўйича ўринбосари Шуҳрат Аминов, Бюджетлаштириш ва контролинг бўлими бошига Умиджон Костаевлар корхона молиявий флағилиятининг ўтган йилги якунлари жаҳонда гапидилар. Матбуот анжуманида “НКМК” АЖнинг соҳага даҳлор раҳбар ва мутахассислари, ОАВ вакиллари ва журналистлар иштирок этиши.

Нотиқлар таъкидланидек, Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан комбинатда замонавий корпоратив бошқаруви тизимини жорий қилиш, рақоатбардошлини ошириш, мавжуд ишлаб чиқариши кувватларни кенгайтириш, соҳага тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиши мақсадида 2022 йил 1 январдан бошлаб корхона “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти сифатида иш бошлади. Ўтган йилнинг 30 май куни комбинат тарихида или маротаба 2021 йил учун молиявий хисоботларнинг тўлиқ маҳмуси Молиявий хисоботнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланди. Хисобот халқаро аудит

компанияси томонидан текширувдан ўтказилди ва ижобий хулоса берилди.

“НКМК” АЖ мамлакатимизнинг йирик саноат корхонаси хисобланади. Кейинги йилларда комбинатда стратегик аҳамиятга эга инвестицион лойҳалар амалга оширилаяпти. Хисобот даврида Томди туманни худудидаги “Балланг” ва “Томдибул” конларида биринчи портлатиш ишлари амалга оширилди. “Томдибул” коннинг 2-гидрометаллургия заводи ишлари бошланди. “Томдибул” коннини 2-гидрометаллургия заводи билан боғловчи 35 километрлик темир ўйларини фойдаланиша топшириди.

“НКМК” АЖнинг республика саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги улуши 10,3 фоизни, давлат бюджетига жаси тушумларининг улуши эса 20,1 фоизни ташкил этди. 2022 йилда комбинат жаҳондаги оптин ишлаб чиқарувчи компаниялар рейтингида 4-уринни эгалганди.

2022 йилда “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти томонидан 56,6 трилион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ўсих суръа-

ти ўтган йилга нисбатан 106,2 фоизга тенг бўлди. Ўзбекистон Республикаси давлат бюджетига 18 трилион сўм миқдоридаги соликлар ва мажбурий тўловлар ҳамда давлат улушкига 15,3 трилион сўм дивидендлар тўланди.

Инвестиция дастури доирасида 486 млн долларлик маблағ ўзлаштирилди, 2 095 та янги иш ўрнини яратилди. Махаллайлаштириш дастури доирасида 554,6 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ва тармоқлараро саноат кооперацияси доирасида 4,8 трилион сўмдан ортиқ маҳсулот харид қилинди. Харажатларни мақбулаштириш бўйича сармасида чора-тадбирлар ижроси маҳсулот таннахини қарип 1,1 трилион сўмга камайтириш имконини берди.

Матбуот анжуманида ОАВ вакиллари ва журналистлар саволларига атрофлича жавоб берилди.

Навоий кон-металлургия комбинати – юксак сифат, самараорлик ва ижтимоий ҳимоя кафолати. Комбинатда олиб борилтган тенг кўнглиларни исполотлар, инвестицион дастурларнинг амалга оширилаётгандаги ишлаб чиқарувчи компания санааторлик маҳсулотларига ташвишларни таъсир килиши.

Сайёр қабулда ишчи-ходимлардан тушган 16 та муроҷаат кўриб чиқилиб, уларнинг бир кисмига ўз жойда очим топилган бўлса, колган муроҷаатлар атрофлича ўрганиш ва асослантирилган жавоб бериси учун тегисли мутасаддиларга йўналтирилди.

Сайёр қабулда ишчи-ходимлардан тушган 16 та муроҷаат кўриб чиқилиб, уларнинг бир кисмига ўз жойда очим топилган бўлса, колган муроҷаатлар атрофлича ўрганиш ва асослантирилган жавоб бериси учун тегисли мутасаддиларга йўналтирилди.

Бундай тадбирларнинг тизимида ташкил этилаётган ташкилни таъсир килиши.

Дилдора КАРИМОВА.

“НКМК” АЖ матбуот хизмати.

ШОИР БИЛАН УЧРАШУВ

Якинда “НКМК” жамғараси ДМ “Зарафшон” ҳудудий бошқармасига қарашли кутубхона залиди шоир Шамсиддин Садой билан учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда Марказий кон бошқармасининг шеърият ва адабиётга ошно бир гурӯҳ ёшлини шоирни шеърларидан баҳраманд бўлиши.

Учрашуда шоир болалик хотиралир, ҳаётини тажрибларни ўтилганлар билан ўтилганларни таъсир килиши.

Шоирнинг “Мени кутган эдингиз”, “Давлатнинг борида”, “Дунёни мухаббат олади”, “Сени менга яраттан” сингари шеърий тўпламлари нашр этилган. Унинг шеърлари Озодбек Назарбеков, Юлдуз Усмонова, Уломжон Ёқубов, Сардор Маддалиев, Равшан Комилов, Фиёз Бойтоев ва бошқа санъаткорлар томонидан тўлиғи солинган.

Шоирнинг “Мени кутган эдингиз”, “Давлатнинг борида”, “Дунёни мухаббат олади”, “Сени менга яраттан” сингари шеърий тўпламлари нашр этилган. Унинг шеърлари Озодбек Назарбеков, Юлдуз Усмонова, Уломжон Ёқубов, Сардор Маддалиев, Равшан Комилов, Фиёз Бойтоев ва бошқа санъаткорлар томонидан тўлиғи солинган.

Харидарни ташкилни таъсир килиши.

Харидарни ташкилни таъсир килиши.

Харидарни ташкилни таъсир килиши.

Харидарни ташкилни таъсир килиши.

■ Tibbiyot

RENTGENOLOG MAMADIYOR AKA

Zamonaviy tibbiyotda rentgensiz nafaqat travmatolog va ortoped, balki qator tor mutaxassislar ham biror bir muolaja yoki amaliyotini bajara olishmaydi. Rentgenologiya tez va aniq tashxis qo'yadigan soha bo'lganligi sababli tajribali mutaxassislarga talab doimo yuqori bo'lgan. Mehnati bilan joamoasida obro' qozongan Mamadiyor Tursunov "NKMK jamg'armasi" davlat muassasasiga qarashli 3-sonli Tibbiy-sanitariya qismida rentgen bo'limi mudiri vazifasida ishlab keladi.

Faoliyatini kasbiy majburiyat deb bilib, shifokorlikdek insonparvar, oljanox kasbni tanlagan Mamadiyor Tursunovning hayotida quvonchli lahzalar juda ko'p bo'lgan. Sharaffi va mas'uliyati kasbida chorak asrdan ortiq davr mobaynida vaqt bilan hisoblashmasdan mehnat qilib kelmoqda.

Tajribali shifokor, oly toifali rentgenolog Mamadiyor Tursunovning xayolida beixtiyoq hozirgacha bosib o'tgan hayot yo'li jonlanadi. Bunday o'ylab qarasa, shifokorlik unga ota-onasidan "yuqqan" ekan. Otasi Suyun Tursunov Xatirchi tumani qurilish tashkilotida quruvchi, onasi Roziya Tursunova hamshira edilar. Mamadiyor taqdир himmati bilan ajoyib bir oila muhitida o'sidi. Otasi quruvchi bo'lsada, tabibidan xabari bor edi. U yaqinlar, qo'n-qo'shnilariga salomatligini yaxshilash bo'yicha maslahatlari yamas, kezi kelsa yordam ham berardi.

Maktabni a'lo baholarga bitirgan Mamadiyor aka hujjatlarini Toshkent davlat tibbiyot institutiga topshirdi va 1992 yilda mazkur oly o'quv yurtini muvaffaqiyati tamomladi. Mehnat faoliyatini Navoiy shahrida boshlab, olti yilcha Xatirchi tuman mazkaziy shifoxonasida rentgenolog - shifokor lavozimida davom etтиdi. Taqdир taqozosi bilan 2000 yil Zarafshon shahriga kelgan Mamadiyor akaga 3-sonli Tibbiy-sanitariya qismida rentgenolog-shifokorliq vazifasi taklif etildi. O'z vazifasini siddiqidandan amalga oshirib kelayotgani uchun 2013 yildan buyon bo'lin mudiri, shifokor-rentgenolog sifatida mehnat qilib kelayapti.

"Ayni paytda bo'limimizda zamonaviy, raqamli rentgen apparatlari mavjud. Shulardan MRT, MSKT, mamografiya raqamli tibbiyot jihozlari hisoblanadi", - deydi Mamadiyor Tursunov. - Bo'lim binosi yaqinda qayta ta'mirlandi. 4 nafr shifokor, 14 nafr rentgen laboratoriyaning iborat jamoamizi kombinat ischikodimlari sog'lig'i tiklash, ularni imkon qadar tezroq sog'lam hayotga qaytarish yo'lida astoydi mehnat qilişyapti. Bizada har yili o'rta hisobda 20-22 ming nafr kishi rentgen tekshiruvidan o'tkaziyapti.

"Malakali shifokorlar yillarda davomida shakllanadi,

Azamat ZARIPOV.

KASBIGA MEHR QO'YIB

Har kasbning o'ziga yarasha mashaqqati va mas'uliyati bo'ladi. Inson qaysi sohada ishlamasin, o'z kasbiga mehr qo'ysa, zimmasidagi topshirniqni siddiqidandan bajarsha, jamaoda humrat-e'tibor qozonadi. "NKMK jamg'armasi" davlat muassasasi Tibbiy-sanitariya bo'limi klinik laboratoriysi katta laboratoriya Laylo Botirova kasbidan baxt topgan zamondosh ayollarimizidan birdir. Uning yoshligi Karmana tumanidagi Hazora qishlog'iда o'tgan. Laylo Sharipovna 1990 yilda Buxoro tibbiyot texnikumini

Shahnoza TOJIEVA,
laborant.

felsher-laborant mutaxassisligi bo'yicha tamomlab, mehnat faoliyatini Karmana shahar yuqumli kasalliklar kasalxonasida boshladi. L.Botirovaning NKMK TSB diagnostik laboratoriyasida faoliyat o'shatayotganiga ham yigirma oti yil to'layapti. O'tgan davrda u o'z kasbida boy tajriba to'pladi. Shu boisdan tibbiyot muassasasi rahbariyati Laylo Sharipovnaga ishonch bildiril, 2016 yilda katta laborantlik lavozimiga o'tkazdi. Mana yettinchilik yirdiki, u ana shu ishonchni oqlab, laboratoriya xodimlari oldida turgan vazifalarining bajarilishiha hissa qo'shib kelyapti. Jamoada yigirma bir nafr laborant mehnat qiladi. Ularning ishni tashkil etish L.Botirova zimmasida, Tajribali tibbiyot xodimi bu ishni astoydil uddalayapti. Darvoqe, Tibbiy-sanitariya bo'limi klinik laboratoriyasida har kuni mingtoga yaqin turli tahlillar o'tkaziladi. Tahil natijalari esa bemorlarga to'ri tashhis qo'yish, tibbiy ko'rirkdan o'tayotgan ishchi-xizmatchilarning sog'ligi haqida xulosa chiqarishga asos bo'ladi. Demakki, laboratoriya jasmoni, jumladan Laylo Sharipovna bosh bo'lgan laborantlar insonlar salomatligi bilan bog'liq ahamiyatli ishni ado etishyapti.

L.Botirova g'amxo'r ustoz sifatida o'zlarining tajribalarini biz, yoshlarga o'rgatadilar. Isda yo'q o'yligan ba'zi kamchiliklarni kushmuomalalik bilan tushuntirib, bunday hol takrorlanishining oldini oladilar. Mehrbon ustoz jamoada o'tkaziladigan turli tadbirlarning faol tashkilotishi hamdir. Xulosa shuki, o'z kabining mohibi Laylo Sharipovnaning faoliyatidan har jihatdan ibrat olsa arzidiy.

Muharrir:
Nizomiddin
SADRIDDINOV

■ Ramazoni sharif hikmati

Gunohlarni kuydirguuchi OY

Yaratganga shukrki, ming oydan afzal bo'igan Ramazoni sharif oyi muborak kunlarini o'tkazmoqdamiz. Ramazon so'zini arablar qadimdan kelayotgan lug'atlaridan olnalar. Hijriy taqvimming to'qqizinchı oyi bo'lmish Ramazon ilk bor shiddatli jazirama issiq kunlariga to'g'ri kelgani uchun "Ramazon" deb atalgan. Bu nom "ramz" so'zidan olingen bo'lib, "qizimoq", "qizib cho'g' bo'imoq", "kuydirmoq" ma'nolarini anglatadi. Jazirama issiqda qolgan qo'yalar kuyib, qorayib, o'lib qolar ekan.

Bas, sizlardan kimki bemor yoki safarda bo'lsa, sanog'i boshqa kurnardandir. Madori yetmайдиганlar zimmasida bir miskin kimsaning (bir kinni) taomi fidyadir. Kimki ixtiyor ravishda ziyyoda xayr qilsa (lozim bo'lganidan ortiq fidya bersa), o'ziga yaxshi. Agar bilsangiz, ro'za tutishingiz (fidya berib tutmaganningizdan) yaxshiroqdir. Ramazon oyi — odamlar uchun hidoyat (manba) va to'g'ri yo'l hamda ajrim etuvchi hujjatlardan iborat Qur'on nozil qilingan odayidir.

Demak, ro'za Odam alayhissalomdan beri bajarib kelinayotgan ibodatdir.

• Ro'zadorning odobları haqida:

Hалим bo'lishlik, озглар билан urishib tortishmaslik, jahli chiqqan vaqtida ham o'zini qo'liga ola bilish ro'zadorning odobolardan hisoblanadi. Bu haqidagi Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam shunday xabar berganlar: "Ro'za qalgondir. Qachon biortangiz ro'zador bo'lsa, yomon gap gapirmas, johilkil qilmasin. Agar bior kishi u bilan urushsa yo uni haqorat qilsa: "Men ro'zadorman, men ro'zadorman", dedilar". (Imom Abu Dovud rivoyati).

Ro'za, gunoh ma'siyatlardan himoya qiluvchidir. Chunki u fuylavi ro'zadorgan shayton yuradigan yo'llar bo'lgan taom va qon yo'llari torayadi. Ana shu e'tibordan ro'za uni gunohlardan himoya qiluvchi bo'ladi.

Ro'za, do'zaxdan to'suvchidir. Chunki iyomon va savob umidida tutilgan ro'za ro'zadorning oldingi gunohlari mag'firat qilinishiga sabab bo'ladi. Ana shu e'tibordan u do'zaxdan to'suvchi bo'ladi.

Yana uzmolar shunday deganlar: "Inson bir narsadan uzuksiz bir oy o'zini saqlasa, o'sha narsa uning odatiga aylanib, mazkur muddatdan keyin ham doimo undan saqlanadigan bo'lib qoladi".

• Ro'zaning shartlar haqida:

Ro'za mukammal bo'lishli uchun bir qancha shartlar mavjud. Birinchi shart — lozim bo'lish shartlari. Bu shartlar to'rtta: 1) Islom. Musulmon bo'lmagan odamga ro'za farz bo'limaydi. Unday odam ro'za tutsa ham, ro'zasi ibodat o'rniiga o'tmaydi. Kofir odam Ramazonda Islomga kirsa, o'sha kirgan kunidan

boshlab ro'za tutadi. 2) Aql. Aqli yo'q odamga ro'za farz bo'limaydi, chunki u mukallaf emas. 3) Balog'atga yetganlik. Balog'atga yetmagan bolalarga ro'za farz bo'limaydi. Ramazon oyida balog'atga yetganlar o'sha kundan boshlab ro'za tutishni boshlaysilar. 4) Ro'zining farzligini bilmaydi.

Ikkinci shart — ro'zani ado etish uchun zarur shartlar. Bular ikkita: 1) Bemorlikdan xoli bo'lish. Hayz yoki nifos ko'rgan ayloga hamda bemor shaxsga ro'za tutish vojib emas. Poklanganda va tuzalganda qazosini tutib beradilar. 2) Muqim bo'lim. Musofirga ham ro'za tutish farz bo'limaydi. Safardon qaytganda qazosini tutib beradi.

Uchinchini shart — ro'zani ado etish uchun zarur shartlar. Bular uchta: 1) Niyatsiz ro'za to'g'ri bo'limaydi. 2) Nifos va hayzdan xoli bo'lish. Nifos va hayzli bo'la turib, tutilgan ro'za ham ro'za bo'limaydi. 3) Ro'zani buzadigan narsalarдан xoli bo'lish. Ro'za tutib turganda uni buzadigan narsa oriz bo'lsa, ro'za qolmaydi. O'rniiga qazosini tutib berish lozim bo'ladi.

• Iftorlik qanday bo'lishli kerak:

Iftorlik dabdabdan xoli, faqat Yaratgan uchun bo'lishli kerak.

• Ro'za tutishi shart bo'Imagan kishilar yoki holatlar haqida:

Ro'za tutmaslikni yoki tutgan bo'lsa ham, ochishni muboh qiluvchi bir qancha holatlar mavjud. Halok bo'lishi, biron a'zosiga talafot yetishi, yangi kasallik paydo bo'lishi, mayjud bemorligi ziyodalashishi xavfi bo'lgan kishilar ro'za tutmaydilar. Musofir kishi ro'za tutish-tutmaslikda ichtiyorlidir. Imkoni bo'lsa, tutgani afzalidir. Ro'za tutmasligi mumkinligiga shariat tomonidan ruxsat berilgan. Ro'za tutganidan so'ng safarqa chiqsa, ro'zasi ochishga ruxsat berilmaydi. Ochib yuborsa, qazo lozim bo'lib, kafforat vojib bo'limaydi. Ro'za tutganidan so'ng safarni niyat qilsa-yu, o'z shahridan chiqib ketishidan avval yeb-ichib yuborsa, kafforat lozim bo'ladi. Homilador yoki emizikli ayl o'zinig yo bolasining Joniga nuqsongi, halokat yetish xavfi bo'lsa, ro'za tutmaslikka, tutgan bo'lsa, ochib yuborishga ruxsat beriladi. Ularga kafforat vojib bo'limaydi. Ochlik yoki chanqoqligini qilish... Chunksi, Alloh taolo qiyomat g'am tashvishidan uni xalos etadi. Kimki musulmonning ayligini yoki kishiligidan ketishidan saqlanishdir. Ozuqanining ko'payib ketishi nafsi yomon shahvatlariga undaydi. Ro'za tufayli duolar qabul va ijobat bo'ldi. "Uch kishi borki, ularning duosi rad qilinmaydi: og'zini ochguncha ro'zadorning, nusrat topguncha mazlumning va qaytguncha musofirning", -degaranlar.

Qolaversa, tibbiy-ilmiy izlanishlar natijasida ro'zaning turli jismoniy va ruhiy kasalliklardan himoyalanishda va ularning oldini olishda foydasi borligi sobit bo'ladi. Ro'za insondagi kasalliklarga qarshi qobiliyati (immuniteti) kuchaytiradi, chunki ro'za tutgan odamda ushbu maqsadiga xizmat qiluvchi hujayralar o'n marta ko'payishi ilmiy isbotini topgan.

Yaxshilikning mukofoti

qilam...

Chunki, Allohning oldida javob bermog'im bor. Alloh: Mening payg'ambarimni yoki qaytgancha qilishga qo'yishim? - dedi. (Imom Buxoriy va Muslim rivoyati).

Musulmon kishi o'zimming tashvishim yetarli, deya yonidagi birodarining tashvishini yodidan chiqarmasligi kerak. Zero, Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vasallam as'obolari va ummatlarining tashvishlarini o'z holiga tashlab qo'yanlar yo'q, balki ularning tashvishlarini ham o'zlarining tashvishlari deb bilganlar.

Qolaversa, sharoitim yo'q, men boy emasman yoki men ehson qila olmayman, deya o'ziga tasallusi berayotgan kishilar olovni o'chirmoqchi bo'lgan chumolidan o'mak olasalar yaxshi bo'lardi.

Aytishlaricha, Allohning payg'ambari lqidalar: "Kim xayriy saxovat ko'satib, kiyimga muhtoj odamni kiyintirib, xursand qilsa, Alloh uni jannat to'dirsra, ovqatlantirsra, jannatdagdi taomlardan nasibador bo'ladi". Boshqa hadisda sadaqa haqida Payg'ambarimiz bunday deganlar:

"Har kuni tongda insonlar uyqudan uyg'onanida yer yuziga ikkita farishta tushadi. Ulardan biri: "Ey, Alloh, infod-ehson qilgan insonning moli o'tinini to'dirgin" desa, ikkinchisi: "Ey, Alloh, ziqona odamning moliga taflaf yetkazgin", deb duo qiladi" (Imom Buxoriy va Muslim rivoyatlari).

Demak, moddiy imkoniyatga ega bolgan kishi sadaqa qilish, muhtojlarga yordam berishdan sira qo'rmasligi, balki xayru ehson bilan ulkan savoblarni o'g'la kiritishga oshiqmog'i zarur.

A.AXMEDOVA tayyorladi.